

Mélységek és magasságok

A Visegrádi-hegység északi hegytagozatában, a Dunakanyarra kifelé vezető Szőke-forrás völgyét két oldalról keretező, erdővel borított hegyek mélyén, a földfelszín pusztító külső erők által kialakított látványos földtani formák bújnak meg. Az erózió különös játékot űzött a hegytájat felépítő kőzetekkel, hiszen kis területen belül egyszerre tapasztalhatjuk meg a mélységek árnyait és a magasságok kinyíló látóhatárát.

A kistáj-részlet egyik központja a szinte fennsíkszerű, platós tejetű, Rám-hegy. A név minden bizonnyal ismerősen cseng, hiszen hazánk legvadregényesebb, szakadékszerűen kimélyült szurdokvölgye, mely mélyre zökkent függőleges falaival a kanyonok világát idézi fel, éppen erről a térképen szinte jelentéktelenül megbújó hegyről kapta a nevét: Rám-szakadék.

A különös földrajzi elnevezés eredete valószínűleg a német nyelvterületeken gyakori „Ramsberg” földrajzi tulajdonnévből fakadhat, amely Medvehagymás-hegyet jelent. Ennek magyarított részfordítása hagyományozódhatott át a hegyre és az annak oldalába mélyült szurdokvölgyre.

A Rám-szakadék szédítő falai a hegységet felépítő andezitbe vágódtak be, a Dobogókő platója alatt felbukkanó Három-forrás lecsurgó részvízeinek kitaró évezredes munkája során. A Három-forrás-völgyében haladó patak szerkezeti törés mentén talált kanyargós utat magának a puhább vulkáni porkőzetben, látványos szakadékvölgyet mélyítve a jóval keményebb andezit lávakőzetek kibukkanásai között.

A gyakran 30-40 méterrel fölénk tornyosuló sziklafalak mélyén járva, időnként olyan szűk a hely, hogy a kitaró kezünk egyszerre érintheti meg a szakadék mindkét oldalát. A közbeékelt keményebb kőzetblokkokat a víz pusztító munkája kevésbé erodálta, így látványos vízések, zúgók teszik még vadabbá a szurdok mélyét. Télen, kemény fagyban jég-

palotává válik a táj. Hatalmas jégcsapok, jégfüzerek, tömör jéggé fagyott vízések, a fröcskölő vízből kiváló különleges jégformák teszik még elvarázsoltabbá a kanyon hangulatát.

A Rám-szakadéktól alig egy macskaugrásra, ugyanabból az andezit-agglomerátumos porkőzet-anyagból, és sziklablokkokból felépülő breccsás öspletből, egészen más felszínalaktani értékek alakultak ki.

A Szőke-forrás-völgye túloldalán, a Prédikálószerék meredek hegygerincén, impozáns sziklatornyok emelkednek a magasba. Az ég felé törő kőtörzsek úgy sorakoznak a keskeny bérceken, mint egy őshüllő hátán a szarutaréjok. A 17-18 millió évvel ezelőtt felépült Lepence-pataki kaldera mai hegygerincei, az egykori Keserős-hegyi kitorési központon működött ősvulkán kalderájának nyomait őrzik. A heves robbanásos működés során lerakódott kőzetanyag a roncsvulkánna lepusztulás évmilliói során, a pleisztocénban, erőteljesen kiemelkedett. A jégkorszak heves szelei, a fagyváltozékonyság aprózta, a csapadék mállasztotta a vulkáni kőzetet, melynek keményebben összecementált részei ma Vadállókő néven ismert sziklaalakzatokként nyúlnak az ég felé.

Az elnevezés, akár csak a Rám-szakadék esetében, szintén beszédes és szintén német eredetű: a „Wildstand” magyarított fordítása, mely Vadállót jelent, és olyan helyek elnevezésére használták a helybeliek, ahol szívesen és gyakran tartózkodik az erdei vad.

Hazai erdeink e kis szögletében, egymás tőzsomszédságában, ugyanabból a kőzettípusból egészen más felszínalaktani formák jöttek létre. Egy kis hegy-völgyjárással fűszerezve egyszerre tapasztalhatjuk meg a fölénk tornyosuló komor kőfalak árnyas csendességét és az égbetörő kőtornyok nyújtotta látkép határtalan szabadságát.

Nagy László

Kép: **Szabó Zoltán, Kóczián Tibor, Nagy László**

